

ENM 612 — Matematiksel Programlama ile Veri Madenciliği Take-Home Ara Sınav Cevapları

1- H-Polyhedral ve Max–Min Separability

Ortak Notasyon

- Veriler iki sınıf:
    - $A = \{a_i\}_{i=1}^m \subset \mathbb{R}^2$
    - $B = \{b_\ell\}_{\ell=1}^k \subset \mathbb{R}^2$
  - h adet doğrusal fonksiyon: $\{(w_j, \gamma_j)\}_{j=1}^h$
  - Pozitif kısım: $[x]_+ = \max(0, x)$
  - Marjin: ± 1 almır.
-

H-Polyhedral Separability (Astorino & Gaudioso, 2002)

Karar fonksiyonu (tek konveks çokyüz):

$$\psi(x) = \max_{1 \leq j \leq h} \{\langle w_j, x \rangle - \gamma_j\}$$

Marjinli ayrılma:

$$\psi(a_i) \leq -1 \quad (\forall a_i \in A), \quad \min_j \{-\langle w_j, b_\ell \rangle + \gamma_j\} \geq 1 \quad (\forall b_\ell \in B)$$

Nokta-başı hatalar:

$$\varepsilon_A(a_i) = \max_j [\langle w_j, a_i \rangle - \gamma_j + 1]_+ \quad \varepsilon_B(b_\ell) = [\min_j (-\langle w_j, b_\ell \rangle + \gamma_j + 1)]_+$$

Ortalama loss:

$$z_{\text{H-Poly}} = \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m \max_j [\langle w_j, a_i \rangle - \gamma_j + 1]_+ + \frac{1}{k} \sum_{\ell=1}^k [\min_j (-\langle w_j, b_\ell \rangle + \gamma_j + 1)]_+$$

Max–Min Separability (Bagirov, 2005)

- Hiperdüzlemleri gruptara ayır: $J = \bigcup_{i=1}^r J_i$ (gruplar ayrık)

Karar fonksiyonu:

$$\phi(x) = \max_{1 \leq i \leq r} \min_{j \in J_i} \{\langle w_j, x \rangle - \gamma_j\}$$

Marjinli ayrılma:

$$\phi(a_i) \leq -1 \quad (\forall a_i \in A), \quad \phi(b_\ell) \geq +1 \quad (\forall b_\ell \in B)$$

Nokta-başı hatalar:

$$\varepsilon_A(a_i) = [\max_i \min_{j \in J_i} (\langle w_j, a_i \rangle - \gamma_j + 1)]_+ \quad \varepsilon_B(b_\ell) = [\min_i \max_{j \in J_i} (-\langle w_j, b_\ell \rangle + \gamma_j + 1)]_+$$

Ortalama loss:

$$z_{\text{Max-Min}} = \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m [\max_{i'} \min_{j \in J_{i'}} (\langle w_j, a_i \rangle - \gamma_j + 1)]_+ + \frac{1}{k} \sum_{\ell=1}^k [\min_{i'} \max_{j \in J_{i'}} (-\langle w_j, b_\ell \rangle + \gamma_j + 1)]_+$$

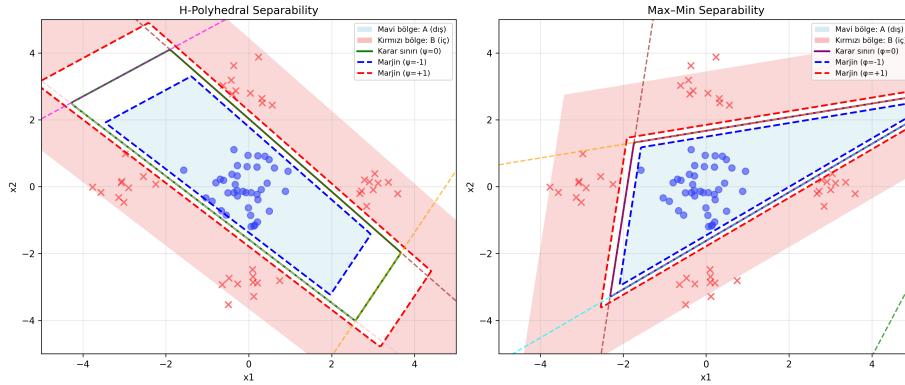

Figure 1: Separability Karşılaştırması

H-Polyhedral verideki bir sınıfın tek parçalı ve konveks olduğu durumlarda etkiliyken, Max-Min yöntemi daha karmaşık, iç içe geçmiş ya da birbirinden ayrı yerlerde kümelenmiş olan sınımlar için daha etkilidir. Max-Min yerel yapıları daha iyi ayırtılabilirinden, aşırı uyum (overfitting) durumuna neden olabilir. Bu nedenle daha genelleyici sonuçlar için H-Polyhedral daha uygun olabilir. Model karmaşıklığında H-Polyhedral için yüzey sayısını bulmak gereklidir, Max-Min için hem yüzey sayısı hem de grup sayısı bulunması gerekmektedir. Öztle, karmaşık olmayan yapılar için H-Polyhedral ile hızlı bir çözüm bulunabilir ancak daha karmaşık yapılarda Max-Min yöntemi daha etkili olabilir.

2- PCF (Polyhedral Conic Functions) ve Modified PCF Algoritması

Polyhedral Conic Functions (PCF) Nedir?

PCF Tanımı: Bir $g : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$ fonksiyonu aşağıdaki forma sahipse **polyhedral conic function (PCF)** olarak adlandırılır:

$$g(w, \xi, \gamma, a)(x) = w^\top(x - a) + \xi \|x - a\|_1 - \gamma$$

Burada: - $w, a \in \mathbb{R}^n$ (ağırlık vektörü ve tepe noktası) - $\xi, \gamma \in \mathbb{R}$ (skaler parametreler) - $\|x - a\|_1 = |x_1 - a_1| + \dots + |x_n - a_n|$ (ℓ_1 -norm)

Geometrik Yorum: - Fonksiyonun grafiği $(a, -\gamma)$ noktasında tepe noktası olan bir **konik yüzez** (polyhedral cone) oluşturur. - Sublevel setleri $S_\alpha = \{x : g(x) \leq \alpha\}$ birer **konveks çokyüzlü** (polyhedron) yapıdadır. - $\gamma \geq 1$ kısıtı ile koni tepesi $z = 0$ düzleminin altına yerleştirilir.

PCF Algoritmasının Temel Prensibi

Amaç: İki ayrı nokta kümesi $A = \{a_i\}_{i=1}^m$ ve $B = \{b_j\}_{j=1}^p$ arasında **katı ayrıştırma** (strict separation) yapmak:

$$g(a) < 0, \quad \forall a \in A \quad \text{ve} \quad g(b) > 0, \quad \forall b \in B$$

Algoritmanın İşleyişi:

Her iterasyonda bir **lineer programlama (LP)** problemi çözülür:

$$\begin{aligned} \min \quad & \mathbf{e}^\top \mathbf{y} \\ \text{s.t.} \quad & w^\top (a_i - a^l) + \xi \|a_i - a^l\|_1 - \gamma + 1 \leq y_i, \quad \forall i \in I^l \\ & -w^\top (b_j - a^l) - \xi \|b_j - a^l\|_1 + \gamma + 1 \leq 0, \quad \forall j \in J \\ & \mathbf{y} \geq 0, \quad w \in \mathbb{R}^n, \quad \xi \in \mathbb{R}, \quad \gamma \geq 1 \end{aligned}$$

Burada: - $a^l \in A^l$: O iterasyonda A kümesinden seçilen bir referans noktası - İlk kısıt: A^l kümesindeki noktaların mümkün olduğunda $g^l(x) \leq -1$ bölgebine yerleştirilmesi - İkinci kısıt: B kümesindeki tüm noktaların $g^l(x) > 1$ bölgesinde kalması - Amaç fonksiyonu: A^l kümesinden mümkün olduğunda çok noktanın ayrıstırılması (hata toplamı minimize edilir)

Her iterasyonda: 1. $g^l(x)$ fonksiyonu oluşturulur 2. A^l kümesinden ayrıstırılan noktalar çıkarılır: $A^{l+1} = \{a_i \in A^l : g^l(a_i) + 1 > 0\}$ 3. $A^{l+1} = \emptyset$ olana kadar devam edilir

Sonuç: Final ayrıştırma fonksiyonu tüm iterasyonlardaki fonksiyonların minimum'u olarak elde edilir:

$$g(x) = \min_{l=1, \dots, L} g^l(x)$$

PCF'in Klasik Doğrusal Ayırma Yöntemlerinden Farkları

Özellik	Klasik Doğrusal Ayırma (SVM vb.)	PCF Ayırıştırma
Karar Sınırı	Tek bir hiper-düzlem: $w^\top x = \gamma$	Birden fazla PCF'in minimum'u: min-max yapı
Ayrılabilirlik	Sadece doğrusal ayrılabilir veya kernel ile	Lineer ayrılamayan yapıları doğrudan ayırabilir
Geometri	Düz hiper-düzlem	Konik yüzeyle ve çokyüzlü yapılar
Esneklik	Düşük (tek düzlem)	Yüksek (her iterasyon yeni bölge ekler)
Optimizasyon	Convex QP (quadratic programming)	Lineer programlama (LP) - daha basit
Marjin Yapısı	İki taraflı simetrik marjin	Asimetrik marjin: $g(a) < 0$ ve $g(b) > 0$
Konveks Olmayan Yapılar	Kernel trick gereklidir	Doğrudan mod eder (sublevel setler konveks, birleşim değil)

Özetle: - **Klasik yöntemler** tek bir düzlem ile ayırrır, lineer olmayan yapılarda kernel kullanmalıdır. - **PCF** birden fazla konik fonksiyonun birleşimi ile **doğrudan** karmaşık yapıları modelleyebilir, optimizasyon LP olduğu için daha hızlı çözülebilir. - PCF'in sublevel setleri **konveks çokyüzlüdür**, bu da optimizasyon avantajı sağlar.

Modified PCF Algoritması

Orijinal PCF'in Sinirlaması: - Her iterasyonda referans nokta $a^l \in A^l$ rastgele seçilir - Bu seçim iterasyon sayısını ve ayırtırma kalitesini doğrudan etkiler - Koni tepe noktasının konumunu $(a^l, -\gamma^l)$ optimal olmayabilir

Modifikasyonun Amacı: Referans nokta a^l 'yi optimal şekilde seçerek: - İterasyon sayısını azaltmak - Ayırtırma kalitesini artırmak

Modified PCF'in İşleyışı:

Her iterasyon l 'de, A^l kümesindeki her nokta a_i^l için:

1. LP problemini çöz ve B 'den kaç noktanın ayırtığını say: ℓ_i

2. En fazla noktayı ayıran referans noktayı seç:

$$a^l = a^{l_0} \quad \text{burada} \quad l_0 = \arg \max_{i \in I^l} \ell_i$$

Matematiksel Formülasyon:

A^l kümesindeki her a_i^l için aşağıdaki LP çözülür:

$$\begin{aligned} & \min_{w, \xi, \gamma, \mathbf{y}} \quad \mathbf{e}^\top \mathbf{y} \\ \text{s.t.} \quad & w^\top (a_k - a_i^l) + \xi \|a_k - a_i^l\|_1 - \gamma + 1 \leq y_k, \quad \forall a_k \in A^l \\ & -w^\top (b_j - a_i^l) - \xi \|b_j - a_i^l\|_1 + \gamma + 1 \leq 0, \quad \forall b_j \in B \\ & \mathbf{y} \geq 0, \quad w \in \mathbb{R}^n, \quad \xi \in \mathbb{R}, \quad \gamma \geq 1 \end{aligned}$$

Her çözümden elde edilen $\ell_i = |\{a_k \in A^l : g_i(a_k) \leq -1\}|$ (ayrılaştırılan nokta sayısı) hesaplanır.

Avantajları: - *Daha hızlı yakınsama:* En iyi koni pozisyonu seçilir - *Daha az iterasyon:* Her adımda maksimum sayıda nokta ayırtırılır - *Daha iyi kalite:* Optimal tepe noktası konumu

Dezavantajları: - *Hesaplama maliyeti:* $|A^l|$ kez LP çözülmeli (küçük veri setleri için uygun) - *Büyük veri setlerinde yavaş:* m büyükse her iterasyon pahalı

Ne Kullanılmalı? - Veri seti küçük-orta boyutta ise ($m < 1000$ gibi) - Ayırıştırma kalitesi kritik ise - İterasyon sayısını minimize etmek önemliyse

Alternatif Yaklaşım (Tam Optimal): Referans nokta a^l 'yi de karar değişkeni yapıp tek bir nonlinear optimizasyon problemi çözmek mümkündür, ancak bu LP'nin avantajını kaybettirir.

Deneysel Sonuçlar: PCF vs Modified PCF

Gasimov ve Ozturk (2006) çalışmalarında, PCF ve Modified PCF algoritmalarını 6 farklı UCI veri seti üzerinde 10-kat çapraz doğrulama ile karşılaştırmışlardır.

Modified PCF, WBCD hariç tüm veri setlerinde test doğruluğunu artırmıştır. En büyük artış WBCP'de (+10.44 puan), ardından Heart (+9.77), Liver (+9.57), Diabetes (+8.99) ve Ionosphere (+7.70) gelmektedir. Ortalama LP sayısı belirgin şekilde azalmıştır (özellikle Heart: 74→27, -%64); bu da toplam süreyi genel olarak düşürür. **Özetle:** Daha yüksek test doğruluğu ve daha düşük toplam zaman; her iterasyon daha pahalı olsa da toplam iterasyon sayısı azaldığı süre avantajı sağlanır.

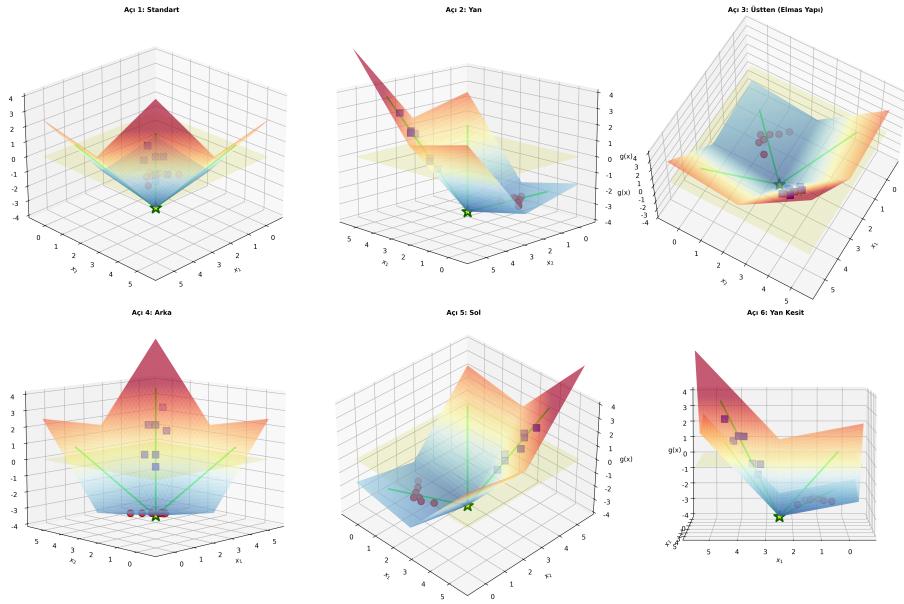

Figure 2: PCF Grafiği

Referanslar

- Astorino, A., & Gaudioso, M. (2002). Polyhedral separability through successive LP. *Journal of Optimization Theory and Applications*, 112(2), 265–293. <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1013649822153>
- Bagirov, A. M. (2005). Max-Min separability. *Optimization Methods and Software*, 20(2–3), 277–296. <https://doi.org/10.1080/10556780512331318263>
- Ceylan, G., & Öztürk, G. (2020). Revised polyhedral conic functions algorithm for supervised classification. *Turkish Journal of Electrical Engineering and Computer Sciences*, 28(5), 2735–2749. <https://doi.org/10.3906/elk-2001-62>
- Gasimov, R. N., & Öztürk, G. (2006). Separation via polyhedral conic functions. *Optimization Methods and Software*, 21(3), 527–540. <https://doi.org/10.1080/10556780600723252>